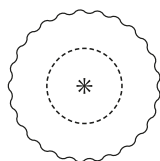

ENCARA HI SÓN TOTS

LIADAN NÍ CHUINN

TRADUCCIÓ DE L'ANGLÈS
D'ARIADNA POUS

La Segona **Perifèria**

SUMARI

Tots desapareixem	13
Amalur	49
Mary	67
Rússia	83
Novena	105
Daisy Hill	131

TOTS DESAPAREIXEM

I

Als meus pares els van assaltar abans de néixer jo. Molt poc abans, faltaven dues nits. Trobo que és important, això. No sé per què. Sortien de la ciutat per una carretera que s'anava fent estreta, una mala artèria, i llavors van topar amb un coàgul: persones amb passamuntanyes i barres de ferro. Conduïa el pare, així que va ser el pare qui va frenar.

La gent de la carretera van cridar: SORTIU DEL COTXE.

El meu pare va dir: Paula. (No va dir res més. No era el seu fort, infondre confiança; quan es va morir el gos, se suposa que ens ho havia de comunicar amb tacte, però vam dir: Com està?, i ell: Mort).

La gent de les barres de ferro van cridar: SORTIU DEL COTXE, HÒSTIA.

El pare va sortir. Un de la colla li va agafar la cartera i va donar un cop d'ull al carnet d'identitat. (Volien estar segurs que només assaltaven catòlics. Al carnet de conduir hi deia Michael Madigan, així que es van quedar el cotxe).

La gent de les barres van cridar: I ELLA, QUÈ COI FOT?

La meva mare no havia sortit. Estava prenyadíssima de mi. Duia el cinturó ben tibant, i a les fosques no trobava el botó. Li costava respirar. Tenia molta por.

La mare potser va dir: Michael, o potser: Estic clavada. No va dir res que poguessin sentir. Els homes dels passamuntanyes s'hi van acostar. Van petar el parabrisa.

La mare no va cridar, però alguns trossets de vidre la van mossegar a la cara i al coll. Pensava que potser no es tornaria a moure mai més, però tot d'una el cinturó va cedir i ella es va moure com si es fongués. El meu pare se la va endur al voral de la carretera. Es van quedar plantats al costat de les bardisses on creixen les mores i es dessagnen els teixons, i els paios de les barres van fugir amb el cotxe. La mare i el pare es van quedar allà enmig de la foscor. Era una nit molt freda. Tot això era abans dels mòbils, però la mare no volia parar a casa de ningú per fer servir el telèfon. Tenia massa por.

Vaig néixer al cap de dues nits. A les fotos se'm veu rosa i el Michael Madigan somriu i la mare té tots aquells talls a la pell, unes crostetes, una mena de coordenades/pigues.

Va ser el pare qui ens va explicar això de l'assalt al cotxe. Deia que era per les tensions que hi havia aleshores: l'Orde d'Orange volia fer una marxa per barris on no els volien. Ell estava convençut que hi tenia a veure, per l'hora/lloc/objectiu dels assaltants. La mare no n'ha dit mai res. Si fos per ella, ni ho sabríem. Jo només sé el que me'n va explicar el pare. (Ell va morir quan tot just començàvem a ser personetes: la Bernie en tenia vuit i jo, dotze). Doncs dic que tenia por, la mare, allà clavada al cotxe. Dic que es pensava que no es tornaria a moure mai més. Però no ho puc saber. Ella no m'ho ha explicat mai.

Allò de l'assalt al cotxe ho veig a tot arreu. Trobo que és important. No sé per què. Ho noto en algunes coses, com si no s'hagués acabat. Ho noto en les normes d'ella. Ho veig en la manera com vivim. Hi és en el que ella considera progressista. Diu que no ens volia posar noms irlandesos. No deixa que ens posem roba de l'Associació Atlètica Gaèl·lica quan baixem al centre. No sé com explicar-ho. L'hi puc veure. La Bernie parla tant dels vint-i-sis comtats com dels altres sis, però la mare, ella diu al Sud, volent dir la República, volent dir l'Estat Lliure, volent dir (segons on siguem exactament) llocs a tots els punts cardinals: est, sud, nord, oest. (A tots dos ens molesta, però la Bernie és més directa. Diu: Ets una partisionista, Paula!).

Ho noto en la manera com la mare s'estima la Bernie (efusiva, sense complicacions) i la manera com em veu a mi (em té a banda).

Ella manté aquesta distància. Diu, per sobre del so de la tele: Jackie, on dius que vas? Diu, em pregunta quan fan anuncis: Jackie, que surts amb alguna noia?, i ha d'esperar que li respongui perquè la veritat és que no ho sap / no se n'ha adonat / no ho sabia dir.

No crec que ella me'n doni la culpa. Seria absurd. Però em passa pel cap. Trobo que és important. Si no hagués estat embarassada, hauria pogut sortir del cotxe. Els vidres no li haurien fet talls. No li hauria rajat sang. Si no hagués estat embarassada, no s'hauria quedat sola clavada enmig de la foscor, veient com se li acostaven els homes dels passamuntanyes. No hauria vist com el Michael Madigan sortia del cotxe i la deixava allà dins. No s'hauria quedat allà plantada amb aquell fred i els peus botits, inflats. Jo era a la seva falda. Gairebé ja havia nascut.

Ho he provat de dir a la Bernie. A ella tant li fa. Diu: Hòstia, Jackie. Diu: No ho pots psicoanalitzar tot. Diu: Mira que si dius que és per això que no aproves l'examen de conduir...

La Bernie no m'odia per això, però és que ella no hi era.

II

Fem unes classes que es diuen Intendència. Hi ha una pila de normes. És difícil esbrinar com s'arriba al Departament d'Anatomia perquè la Universitat el té amagat: n'hi ha que ja han intentat robar ossos.

No sé si m'agrada la gent que m'envolta. Deixo que el que diuen es quedi allà surant fins que m'acabo de decidir. Seiem com en un grumoll. Hi ha centenars de portàtils.

Qui ens fa la classe porta un PowerPoint amb fotos d'alguns estris/instruments: pinces, tisores quirúrgiques, bisturís en una safata metàl·lica. Amb el projector els colors perden força. A cada diapositiva hi ha un encapçalament amb el nom complet de qui ens fa la classe i tot seguit una tirallonga dels seus vuit títols.

Qui ens fa la classe parla sobre la importància de l'anatomia. Ens mostra esbossos del quadern de Da Vinci. Ens diu que són crucials; ens diu que són clau. (Vaig veure esbossos de Da Vinci al museu. Eren horribles: dibuixava els rodamons com si fossin uns depredadors, uns lladres. Em vaig quedar amb les ganes que algú digués que eren terribles, aquelles imatges emmarcades i reproduïdes en paper del bo). Qui ens fa la classe diu que el més important és el respecte. Qui ens fa la classe diu que, si ens saltem una sessió, rebrem una

sanció; que això tindrà efectes greus, potser demolidors, per a la nostra carrera; que el que cobrirem en aquestes sessions és molt ampli; que una vegada va expulsar algú perquè es va presentar a Dissecció mastegant xiclet.

En aquell moment la persona que tinc al costat em fa un copet. La noia que hi ha al final de la nostra fila somriu i, quan ens hem tombat tots, com gira-sols, infla un globus rosa ensalivat.

Els altres ho troben genial. A mi em fa tanta vergonya estar amb gent que es pensa que això fa gràcia que començo a suar. Surten amb parsimònia encabat de la classe, tot junts com un grup, fent plans. No vull que em caiguin malament tan aviat (és la segona setmana).

Me'n vaig a casa a peu.

Hi arribo força estona abans que la Bernie torni de l'escola.

Engego la tele. M'és igual qui xerri.

M'avorreixo.

Entro al portal de l'estudiant amb l'ordinador. Hi ha vídeos que hem de mirar obligatòriament per a les sessions. Qui ens fa la classe diu que no deixarà entrar a qui no els hagi vist, que el portal de l'estudiant comunica aquesta informació. (La Bernie diria: L'Estat ens vigila). La carpeta es diu Anatomia. Els vídeos són de tres minuts cadascun. Estan gravats amb un enquadrament per sobre l'espatlla. Diria que en la producció només hi havia dues persones: les mans de la càmera, gravant, i les mans del bisturí. Tres persones, penso, corregint-me. Tres persones. Les mans fan un tall a la pell de la tercera persona.

Les mans pàl·lides fan girar el bisturí; una veu en off defineix i explica algunes qüestions. Aleshores les mans i el bis-

turí es mouen cap a la superfície llisa just a sota, cada cop més a prop, a mesura que la càmera enfoca pigues, fol·licles capil·lars, i la superfície és pell; el bisturí talla la pell com si fos una pastilla de sabó; al bisturí el substitueixen unes pinces que retiren la primera capa fina de pell.

No em vull despistar, però el vídeo és lent i irreal. Hi ha com un reflex a la pantalla de l'ordinador, ditades i marques allà on la mare ha intentat passar un drap.

Miro el mòbil (el primer senyal de «manca de respecte»).

La mare ha enviat un vídeo pel nostre grup. Ens reenvia a mi i a la Bernie coses que li arriben per WhatsApp. Sempre hi surt aquell avís a sobre: reenviat moltes vegades. És el que ens passava a mi i a la Bernie amb les cadenes de correus quan érem canalla: imatges/animacions/relats reenviats una vegada i una altra i una altra. Recordo ensurts, missatges espirituals, tots amb moltes faltes, era un no parar: ENVIA-HO A QUINZE PERSONES... SI NO HO ENVIES, QUAN ET DESPERTIS SE T'APAREIXERÀ SOBRE EL LLIT EL PALLASSO ASSASSÍ.

Això era quan es va morir el Michael Madigan. No hi té res a veure; és només que era la mateixa època. La Bernie i jo sèiem a l'ordinador, empenyent el respatllet de la cadira giratòria, i la mare seia al sofà i tenia cura del Michael Madigan. La cosa va anar així. Sèiem a l'ordinador, barallant-nos, i en algun altre lloc, en algun altre espai de la casa, se sentia el so de la dutxa, els sons vagues que feia el Michael Madigan quan el rentaven, el so de l'aigua, i de quan s'escolava, i el lent rebufar de l'extractor, l'aire que s'escapava del lavabo, suau i humit, càlid i transparent. El portava altre cop a la sala d'estar, empenyent amb compte la cadira de rodes. La

mare posava alguna pel·lícula (les d'acció del Bruce Willis, en què no hi ha manera que pelin el protagonista) i tancava les persianes i estenia una tovallola i li tallava les ungles al Michael Madigan mentre encara estaven toves i no oferien resistència, li enretirava les cutícules. Feia un preparat amb oli de coco i sucre morè granulat. Li ficava els peus dins d'un cubell d'aigua calenta (la palangana de vomitar) i vinga fregar amb un guant exfoliant de color rosa, fins que les cames nues del Michael Madigan quedaven recobertes de restes de pell morta. Li eixugava les cames passant-hi una tovallola petita i les untava amb una loció que feia olor de flors d'hivernacle. Afaitava la cara al Michael Madigan i feia servir unes tisorettes d'ungles per tallar-li els pèls que li sortien de les orelles. Ara sentirà què li diem. Li posava una manta sobre els genolls. Ells dos seien al sofà, davant la tele; la Bernie i jo sèiem al darrere, a l'ordinador. No ho sé. Va anar així. Hi havia analgèsics. Hi havia infeccions. Hi havia xeringues/ alarmes/sanitaris dient, No ho havia vist mai, això. Era, hi havia, després jo ja coneixia tots aquests colors: marró com el pipí, negre com la saliva, vòmit de groc, de vermell sang. Totes aquestes miques. Totes aquestes taquetes. Bonys. Una columna, que s'encorba; unes espatlles, que cauen a banda i banda. El Michael Madigan necessitava rondes i més rondes d'antibiòtics intravenosos i la mare pensava que érem massa petits per deixar-nos sols a casa, així que ens portava a tots en cotxe fins a l'hospital i hi entrava empenyent la cadira de rodes. La mare seia al seu costat al sofà davant nostre i li explicava allò que havia dit la Bernie, que era a casa d'una amiga, i que havien estat mirant *Titanic* a trossos, i la Bernie havia dit a la mare d'aquesta nena, Em fa mala espina, això,

quan el vaixell ja començava a enfonsar-se. Feia gràcia, deien. Llàgrimes i tot, del riure. La Bernie i jo la vam sentir. Tenia el Michael Madigan amb un barnús, i als peus, un parell de sabatilles com aquelles dels hotels. Li parlava de la Bernie. L'hi tornava a explicar.

El Michael Madigan perdia greix de llocs on jo no sabia ni que n'hi teníem. Quan la tieta Shauna finalment va tenir les criatures, unes cosetes menudíssimes vestides de rosa, tot-hom li deia coses com ara, Maremeva, que petitones, semblava impossible que tots haguéssim sigut d'aquella mida. Però llavors, la cosa va anar així, el Michael Madigan estava tan prim que allò tenia tot el sentit. El podrien haver plegat, empaquetat i fet de la mida d'aquelles criatures: prematur, encara per fer. Al Michael Madigan la carn se li va fondre als canells, les mans i els dits fins que ja no se li aguantava ni l'anell de casat. És una altra infecció, deia la infermera. És perillós. Tot és perillós. Però no hi havia res a fer. El Michael Madigan no podia parlar. Ningú hi podia fer res. La mare era allà, sempre, cuidant-lo. Li acariciava la cara.

Jackie, diu la Bernie.

Faig un bot de l'ensurt.

T'has deixat la porta de casa oberta, diu. No del tot, però igualment. És que.

Surto de l'ordinador.

Ella va cap a la cuina i posa pa a la torradora. Es recolza al taulell mirant el mòbil, esperant.

Dic, Te'n recordes, de l'Ash?

No vol aixecar la vista, però al final diu, sospirant, El gos?

Diu, És per això que fas aquesta cara?

Hi ha pauses llargues entre les frases.

Dic, Ara pensava en el papa.
La Bernie diu, en el Michael?
La Bernie diu, com és?
Unta la torrada. Només menja Flora. Diu, Demà hi tor-
nes?

Síp. De 9 a 4.

Ecs.

S'estira al sofà i es menja la torrada. Sembla que es com-
padeixi d'ella mateixa, arribar a casa i trobar-se amb això (jo).
Mira el mòbil. No s'aixeca.

La mare arriba més tard. Se la veu prou bé. Diu, Em po-
dria menjar un cavall, cosa que vol dir que es menjarà una
torrada, i diu, sembla que aquí hagi esclatat una bomba,
Jack, mirant la bossa que he deixat sobre la taula i les botes a
terra. S'asseu al sofà i mastega la torrada. Diu, Bernie, reina,
novetats?

La Bernie comença a xerrar dels professors. S'ho fa venir
bé per dir una gracieta i la mare es cargola de riure.

Quan hi ha un silenci, dic, Doncs el cap de setmana puja-
ré a veure la tieta Shauna.

L'ambient canvia tan de cop que la sensació és física.

La Bernie diu, Com és?

La mare s'aixeca. S'espolsa les engrunes de la roba de la
feina. Diu, Molt bé, Jackie, ara ja ets grandet. Fes el que
vulguis.

No vull disgustar-la. És només que la cosa va així.

Se'n va cap a dalt.

La Bernie em mira com si jo fos una mena de monstre.

Li salto: Què?

Diu, Què fas?

Però no vol cap resposta, només respon.

Sentim la mare pujant les escales, el pas ferm. Les escales d'aquesta casa s'enfilen tant que són un perill. Quan van venir a viure aquí, va caure per les escales, fins al replà, i es va trencar les costelles. Les costelles no es poden posar a lloc com qualsevol altre os trencat. Encara ara, de vegades rondina quan es mou.

Quan estava malalt, el Michael no podia ni pujar les escales. Castigat al pis de baix, com el gos. La mare li va posar un llit al costat del sofà, i crec que ella havia de dormir aquí baix amb ell. No n'estic segur. Diria que no ho recordo tot.

Quan érem petits, ella solia dir que notava alguna cosa al replà: una presència, algú que havia viscut aquí. Deia que allò no ens volia cap mal i que no havíem de tenir por. Jo no ho vaig notar mai. La Bernie deia que ella sí, però només perquè tenia por. Ningú en va tornar a dir res després que el pare es morís. Els fantasmes només interessen si no en tens cap de teu.

III

Ens han enviat un correu amb l'assignació dels grups. Jo aniré al segon.

Hi ha enrenou als armariets. Hem de dur un quadern d'exercicis per a les pràctiques. Hem de dur monedes per als armariets. Mentre ens posem la bata i la identificació, el primer grup surt per la gran porta doble que tenim al davant. Veig la noia que feia globus de xiclet al final de la fila. Em diu, quan passa pel costat, Està molt bé!, i somriu amb unes dents que se li veuen humides.

A la porta hi ha algú que ens mira la identificació, que ens l'escaneja amb un lector de codi de barres, que diu, seieu en un dels espais de treball, mentre anem passant, i la gent agafen tamborets dels espais de treball, tots agafem un tamboret dels espais de treball, com si l'espai de treball no fos una taula amb un tros esgrogueït de persona. Un tio que conec de les classes teòriques s'asseu al tamboret del meu costat. Diu, va-totbéJackie, en una sola paraula. Gairebé és tan alt com jo.

La nostra taula té una etiqueta plastificada: ESPAI 8 i, al costat, unes preguntes, impreses i plastificades: ronyons/supervivència; sistema nerviós simpàtic/parasimpàtic; vasos sanguinis, limfàtics, origen i drenatge? Sobre la nostra taula hi ha l'abdomen sencer d'algú. Està sec/injectat amb silicona. És vell, així que hi ha parts que es desfan en flocs de plàstic. Fa pudor. Quènpenses?, em diu el company, acostant-hi la cara. Quèmendius d'això, artèria renal? Sí?

L'ESPAI 6 és la cama d'algú, seccionada a l'altura de la cuixa fins a la canyella.

L'ESPAI 11 té preguntes sobre les glàndules salivals. Hi ha el cap d'algú. Una meitat de la cara, segada per una línia vertical, l'han buidat, perquè se'n vegin les glàndules, però l'altra meitat és normal, una cara freda com de cera: un nas arremangat, una cella, pestanyes, pèls als forats del nas, amb el crani nu, tot rapat.

El meu company l'agafa. Té el cap a la mà.

Tinc la panxa encastada contra la taula. Respiro per la boca.

Em pregunta una cosa.

No ho sé.

Li pregunten una cosa.

Ningú sap res.

Ens van explicar, en la sèrie de classes teòriques que es deien Departament d'Anatomia: Intendència, que tothom, tots els cossos del departament, eren donacions. Ja sabien la feina que es feia a la Universitat. S'ho havien rumiat. Ens havien triat. Això ja ho sé. Ens ho havien dit a classe. Premo la panxa fort contra la taula. Però sabien que no estarien sencers? Però van signar que els podrien tallar el cap a l'altura del coll? Això d'aquí són uns ovaris. Això d'aquí és un tors. Això d'aquí és el penis d'algú, amb el pèl púbic encara intacte. Aquí hi ha extremitats i dits, grocs i escrostonats. Sabien que els repartirien en taules amb fulls i preguntes plastificats? I si es pensaven que donant el cos curarien el càncer?

Resulta que no m'ho poden dir. Són aquí sobre i prou. Persones de la meva edat (amb ressaca/ganes de lligar) s'hi aboquen, miren de respondre unes preguntes que no entenen.

El temps no passa. La gent comença a marxar abans d'hora.

Hi ha una noia que fa petar ossos. La seva companya li pregunta alguna cosa i ella diu tota animada: Només jugo una mica!

El tio de les classes teòriques em pregunta si vull anar a dinar quan això s'acabi. Li dic, No.

IV

Hi ha coses que conec, però no les persones. Això és tot el que sé, fets d'una sola línia: al pare del meu pare, el Jackie, i al seu germà gran, el Ciarán, els van internar. El Jackie es va morir al cap de set anys. El Ciarán va aconseguir que en

fossin onze. He mirat a internet, així que he llegit algunes de les coses que l'Exèrcit britànic va fer a centenars de civils, que es van endur i van tenir tancats sense acusació: ofegaments simulats, injeccions, electrocucions, simulacres d'execució, privació d'aliments, privació del son, privació sensorial, intimidació amb gossos, arrossegar persones amb vehicles.

No sé si al Jackie i al Ciarán els van passar totes aquestes coses, però sé que els van internar i ja no van tornar a ser mai més els mateixos. Sé que es van morir (set/onze anys després).

No sé què li van fer al Michael Madigan, aquestes coses.

La meva família: el Ciarán era un any més gran que la Kate, que era dos anys més gran que el Michael, que era quatre anys més gran que la Shauna. Així que quan els soldats britànics van entrar a casa i es van endur arrossegant el pare del meu pare i el germà del meu pare, el Ciarán, el meu pare tenia quinze anys i la seva germana Shauna en tenia onze i la seva germana Kate en tenia disset (però ella va emigrar, així que ara, qui és ella per a nosaltres?).

Sé que el Ciarán es va morir quan encara no havia fet els trenta.

El pare de tots ells es va morir abans, quan encara eren molt joves (però no tan joves com la Bernie i jo quan es va morir el Michael Madigan). El pare de tots ells es va morir set anys després de la batuda/internament. La Shauna encara anava a escola. El meu pare era a Belfast, estudiava a l'institut tècnic. Quan el Jackie es va morir, la Kate se'n va anar a Amèrica i ja no va tornar.

Això és tot el que sé.

Envio a la Shauna un missatge de WhatsApp. Encara viu prop d'on es van criar, i ella és qui té la granja i el que queda

de la casa. El seu marit té bestiar en alguns dels camps que ara estan envaïts de malesa.

Ella em respon de seguida. Diu: Ei hola al meu fantàstic nebot! estaria mb veure-us a tu i la Bernadette!, tot i que jo no havia dit res de la Bernie.

Diu que hi puc anar, així que hi aniré.

La Bernie puja a la meva habitació. És tard. S'estira al llit com si fos el seu.

He escrit a la Shauna, dic.

Així que hi aniràs, diu ella. Es gira i ara em dona l'esquena.

Pots venir si vols.

Síp, diu. Ja ho sé.

Al seu mòbil se senten tot de sons. Gent xisclant als stories d'Instagram i xivarri dels balls/TikToks/vídeos de reaccions. Llavors deixa estar el telèfon, i tot queda en silenci. L'habitació és a les fosques. Se li sent la respiració, una mica asmàtica.

S'ha adormit.

No la moc. Fa fred, a l'habitació; ja es despertarà quan li sembli.

Escolto el so que fa. És tan familiar. Durant molt de temps, tant que és ridícul, vam compartir habitació perquè la mare no volia tornar a fer reformes a casa; encara hi havia... la casa tenia llocs... coses que eren allà on el Michael Madigan les havia deixat.

La Bernie ronca. Sempre parlava en somnis. De vegades deia el meu nom i jo em despertava. De vegades parlava i parlava i jo només em despertava quan ella callava.

Una vegada la mare se la va trobar al replà amb els ulls ben oberts. La mare va dir, Bernie, reina, què fas?, i la Bernie: Qui ets? Per què soc aquí?

La mare va dir la mena de coses que se solen dir a un somnàmbul: Au, va, que estàs somiant, anem cap al llit, però la Bernie estava enfadada i neguitosa i disgustada.

La mare li va agafar les mans. Se la va endur a la nostra habitació. Va dir, Jackie, no t'aixequis. Va ficar la Bernie al llit. Es va estirar al seu costat. Jo les podia veure per la llum del passadís, la mare acariciant l'esquena de la Bernie. Deia, baldufa, estaràs bé. La Bernie semblava que plorés. Va dir, No ho entenc. La mare es va estar allà estirada. No recordo que se n'anés.

v

Avui és el primer dia que tenim Dissecció. La pràctica anterior va ser Prosecció: tots els talls ja estaven fets. Veig la mateixa colla als armariets. Són les 8.47 del matí.

Em concentro a fons per cordar-me la bata. Aguanto la identificació amb l'angle que toca quan l'auxiliar passa el lector del codi de barres. Em poso els guants. Hi ha tota aquesta fregadissa que fem mentre avancem a poc a poc. Em miro les sabates avall de la bata blanca, miro el desconegut que tinc al davant, i ho faig detingudament, amb tota l'atenció, però tot i així he d'entrar igualment a la sala, i la fredor que s'hi respira em fa estar trist i espantat.

La sala és immensa. Té un sostre molt alt, com una volta. Està freda com una nevera. Davant nostre, en fileres, hi ha taules d'acer inoxidable amb rodes, i a cada taula hi ha una forma coberta amb una funda de plàstic. Sembla un dipòsit de cadàvers / un malson, i hi fa la mateixa olor que en una